

BELEGGEN

Beleggen in de toekomst: Thema Duurzaamheid

LEO STEVENS BELEGGINGSPROCES

Tekst Riet Vijgen en Matthias Ceusters

Toren van Babel - Jan Breughel I

**Thematisch beleggingsproces:
het principe**

Onze investeringskeuzes baseren zich op een doorgedreven thematisch beleggingsproces. Dit werd tijdens een LS Academy sessie en in voorgaande Focus. edities reeds meermaals uitgelegd. Schematisch stellen we dit voor door het **LS Schilmodel** (zie Grafiek 1), waarbij we uitgaan van bepaalde grote megatrends die ons leven en maatschappij bepalen en sturen. Vervolgens definiëren we een 6-tal thema's die

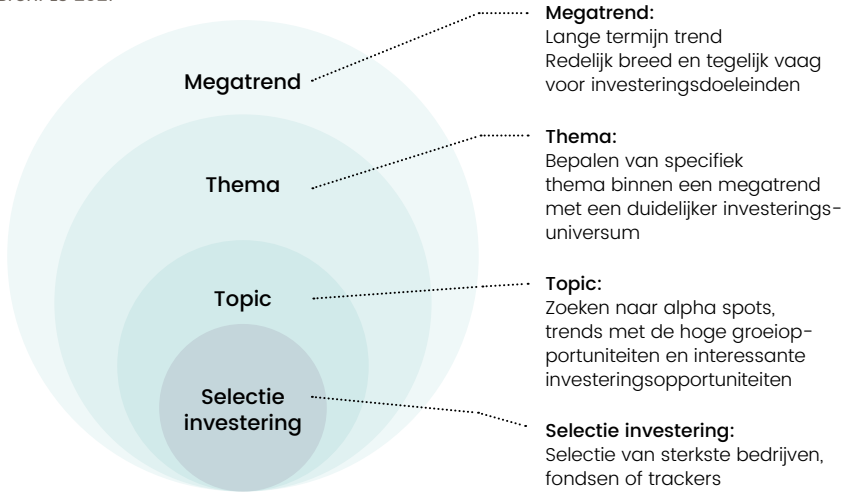
door deze megatrends gestuwd worden. Om uiteindelijk tot interessante investeringstopics en ideeën te komen. Het resultaat is een selectie van individuele aandelen en/of gediversifieerde fondsen van aandelen waarvan we het groeipotentieel hoog inschatten. Om dit wat concreter te maken, lichten we in elke Focus editie een bepaald thema toe en geven we daarbij aan op welke manier we hierin investeren. In deze (kunst)editie verdiepen we ons in het Duurzaamheidsthema.

Megatrend: Demografische evolutie

Onze aardbol krijgt het zwaar te verduren. Het aantal bewoners is in de loop van de eeuwen sterk toegenomen en dat heeft zo zijn gevolgen. Niet alleen is er plaats nodig voor huisvesting maar alle monden dienen gevoed te worden, iedereen verwarmd en voorzien van alle andere consumptie- en industriële benodigdheden. Dit eist zijn tol. Om plaats te maken voor immer groeiende steden wordt er nog altijd wereldwijd ontbost. Alleen al in 2021 verdween 3,75 mio hectare bos door

Grafiek 1: Thematisch beleggingsproces Leo Stevens - Schilmodel

Bron: LS 2021

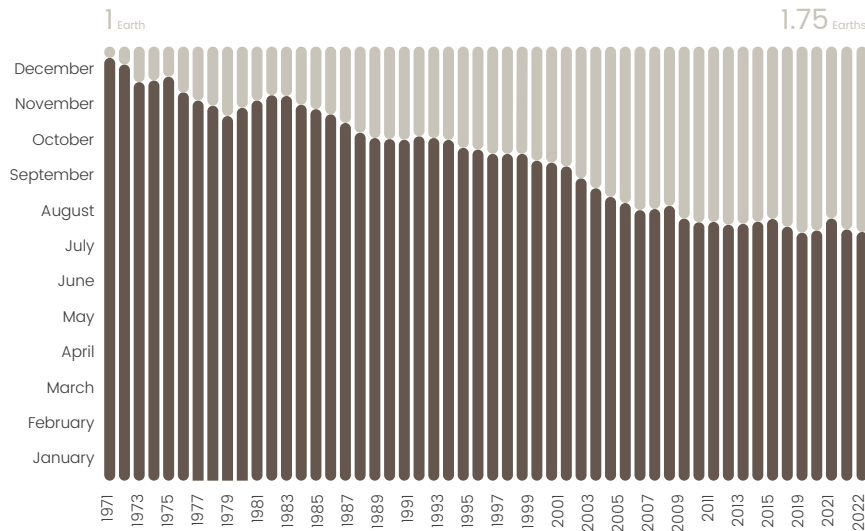

De gevolgen hiervan laten zich duidelijk voelen in de vorm van extreem weer en schaarste aan kostbare levensnodzakelijke grondstoffen zoals water en voedsel. De opwarming van de aarde is een feit en kan nog moeilijk door de hevigste non-believers ontkend worden. De gemiddelde temperatuur op aarde is momenteel 0,95 tot 1,20 °C hoger dan aan het einde van de 19e eeuw. Wetenschappers beschouwen een verhoging van 2°C ten opzichte van pre-industrialiseerde niveaus een drempel met gevaarlijke en catastrofale gevolgen voor het klimaat en het milieu. Extreme droogte, overstromingen, afsmelten van ijskappen, hevige stormen, landerosie,... zijn allemaal signalen dat het hoog tijd is om het tij te keren. De internationale gemeenschap is het daarom eens dat de opwarming van de aarde ver onder de 2°C moet blijven.

Grafiek 2: Earth Overshoot day (1970-2022)

Bron: Earth Overshoot day

- Vraag naar ecologische hulpbronnen overstijgt de biocapaciteit van de Aarde
- Vraag naar ecologische hulpbronnen valt binnen de biocapaciteit van de Aarde

**Thematisch beleggen:
Duurzaamheid – No Time to Waste**

Een duurzaam beleid dient dus hoog op de prioriteitenlijst van iedereen te staan. Willen we de wereld leefbaar houden voor de volgende generaties, dan mag er geen tijd meer verspild worden. No Time to Waste, zoals Greenpeace reeds in de jaren '80 proclameerde. Deze boodschap is niet alleen aan de overheden gericht maar aan ons allen. Ieder kan een steentje bijdragen.

Alles start bij de bewustwording bij ieder persoon dat we geen roofbouw mogen plegen op wat de aarde ons te bieden heeft. Eens bewust, kunnen wij vanuit onze eigen bescheiden positie al het verschil maken door ons gedrag aan te passen en minder van de kostbare grondstoffen te verbruiken: bvb door met de fiets naar de bakker te gaan in plaats van met de auto, door minder water te verspillen,, een dikkere trui aan te trekken op koude dagen in plaats van de verwarming een graadje hoger te zetten... Indien we dan toch de grondstoffen moeten gebruiken, doen we dit best op een zo efficiënt mogelijke manier. Denk hierbij aan een betere isolatie van onze huizen, het opvangen van water of installatie van zonnepanelen.

menselijke activiteit. De groene longen van onze planeet verdwijnen hierdoor langzamerhand.

Zo worden door de groeiende noden van industrie en huishoudens onze natuurlijke rijkdommen aan een snel tempo opgebruikt. Op dit ogenblik zouden we 1,7 aardbollen nodig hebben om een volledig jaar verzadigd te worden in onze consumptie- en energiebehoeften. Een andere indicator om onze onverzadigde gretigheid naar natuurlijke rijkdommen uit te drukken is de Earth Overshoot Day (zie grafiek 2). Deze reflecteert de dag

waarop al de natuurlijke rijkdommen in een jaar volledig opgebruikt zijn om aan onze behoeften te voldoen. Men berekent deze datum door de hoeveelheid ecologische hulpbronnen die de aarde in dat jaar kan genereren (de biocapaciteit van de planeet) te delen door de ecologische voetafdruk van de mensheid. Dat getal wordt vermenigvuldigd met 365, het aantal dagen in een jaar. Dit jaar viel het op 28 juli, wat betekent dat we in minder dan acht maanden hebben verbruikt wat de aarde op jaarbasis kan produceren. Dat moment valt elk jaar vroeger en dat is behoorlijk zorgwekkend.

De beloftes van politici

Men kan als individu nog zo milieubewust zijn als men wil maar als het niet gesteund en gestuurd wordt vanuit hogere niveaus, dan zal er niet veel beterschap gerealiseerd kunnen worden. Politici zien de noodzaak wel in en maken vele engagementen voor een duurzamere samenleving. Denk maar aan de vele beloftes in ons land na de druk van de klimaatspijbelaaars. Uiteindelijk bleef het bij beloftes, omdat men de daadkracht en de politieke moed miste om er echt werk van te maken. Het korte termijn economische (en electorale) belang primeerde altijd op de lange termijn duurzame doelstellingen. COVID 19 en de huidige energiecrisis hebben hier enigszins een kentering in gebracht.

Het klimaatakkoord van Parijs

Het klimaatakkoord van Parijs werd in december 2015 ondertekend maar het duurde enkele jaren vooraleer de verschillende ondertekenaars met effectieve plannen over de brug kwamen. In december 2019 werd de Europese Green Deal aangekondigd, met als doelstelling om tegen 2030 de CO² uitstoot met 55% terug te dringen en tegen 2050 klimaat neutraal te zijn. President Biden wil hier niet voor onder doen en maakte zich sterk om tegen 2050 een economie met zero uitstoot te realiseren. Xi Jinping heeft als doelstelling om tegen 2060 koolstof neutraal te zijn.

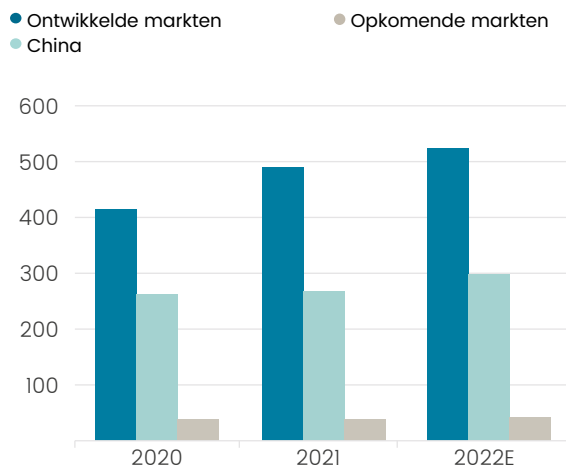
Dat het hen dit keer menens is, bewijst grafiek 3. De investeringen in duurzame energie nemen jaar na jaar toe vooral in de ontwikkelde markten en in China. Daar zien we zelfs een acceleratie in de inspanning. Opkomende markten dienen nog een tandje bij te steken, al is het hier vooral een gebrek aan financiële slagkracht dat vooruitgang belemmert.

Investerings in duurzame energiebronnen zijn dus in forse expansie. Men verwacht een globaal bedrag aan investeringen van 1.400 miljard USD in 2022, een jaarlijkse stijging van 12% sinds 2020.

Waar gaan deze investeringen dan precies naar toe? In grafiek 4 worden de verschillende toepassingen weergegeven.

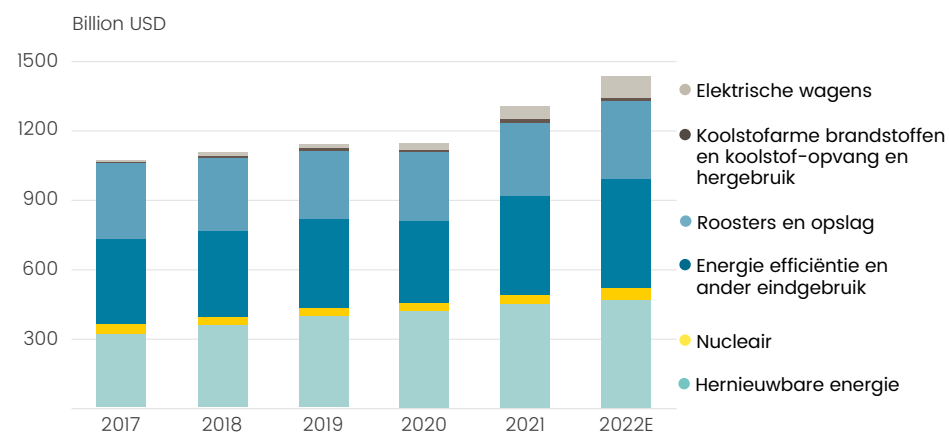
Grafiek 3: Regionale per capita investering in duurzame energie en gemiddelde jaarlijkse groei hierin 2020-2022E)

Bron: International Energy Agency

Grafiek 4: Jaarlijkse investeringen in clean energy

Bron: World Economic Forum

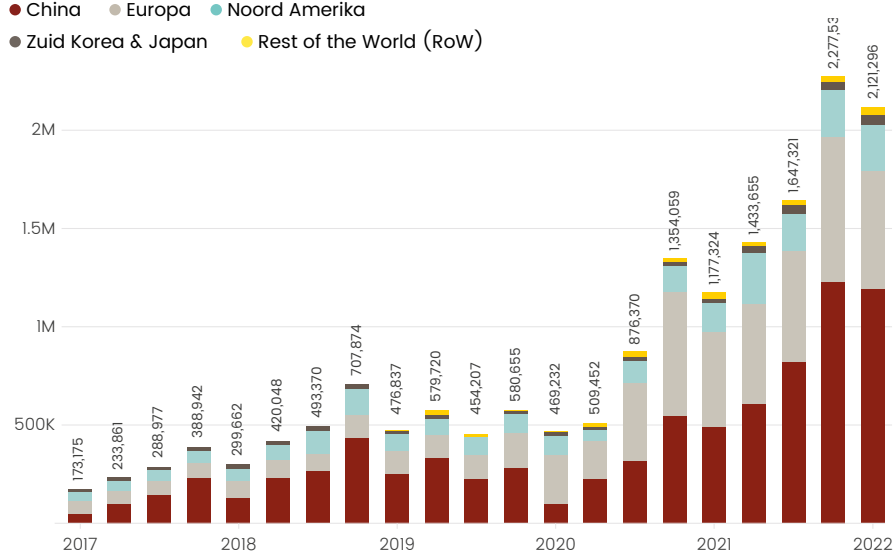

Zicht op Scheveningen - Jules Schmalzigaug

Grafiek 5: Totale Elektrische wagens per regio

Bron: World Economic Forum

- China
- Europa
- Noord Amerika
- Zuid Korea & Japan
- Rest of the World (RoW)

Hernieuwbare energie

De meest evidente is het promoten van de energietransitie. Als we weten dat 2/3 van de globale uitstoot van broeikasgassen komt van energie consumptie, industrie en transport, dan vinden we hier al een grote bron om aan te pakken. Ongeveer 80% van ons energieverbruik komt immers nog altijd van fossiele brandstoffen zoals olie, gas en steenkool.

Willen we naar zero emissie tegen 2050 dan dienen we dit gebruik van fossiele brandstoffen te minderen en andere niet-vervuilende energiebronnen aan te spreken. Hernieuwbare energiebronnen worden weer vanonder het stof gehaald. In plaats van de idyllische windmolens van weleer verschijnen hoogtechnologische stalen windmolens overal in het landschap en moderne water-

krachtcentrales hebben de rol van de ambachtelijke watermolens overgenomen. Zonnepanelen sieren menig dak en helpen mee in de stroomvoorziening. Waterstof, geothermische energie en biogassen zijn andere natuurlijke bronnen die volop in ontwikkeling zijn. Zelfs nucleaire centrales worden opnieuw met een groene bril bekeken. Moderne technieken zouden de vervuilende factoren van het kernafval kunnen reduceren en daardoor herbekijken vele landen dit type investeringen. De oorlog in Oekraïne heeft immers pijnlijk duidelijk gemaakt hoe groot onze afhankelijkheid van gas en fossiele brandstoffen wel is.

Elektrische wagens

Dat transport ook zijn aandeel heeft in de uitstoot van broeikasgassen is algemeen geweten. De lockdowns tijdens

Landschap in Seneffe – Alfred William Finch

de pandemie hebben aangetoond hoe het wegvallen van verkeer te land, ter zee of in de lucht heel wat milieuvriendelijke effecten had.

De elektrische wagen geraakt volledig ingeburgerd. In 2021 was het aandeel van elektrische wagens (EV) in de globale autoverkoop al 9% vergeleken met 4% in 2020 (zie grafiek 5). Tegen 2030 zou dit 50% moeten bedragen om tegen 2050 klimaatneutraal te zijn.

Energie efficiëntie

Naast het reduceren van broeikasgassen via hernieuwbare systemen, is het efficiënter aanwenden van de beschikbare energie ook een grote bron: productie energie-efficiënter maken, gebouwen beter isoleren, efficiënter water- en milieubeheer, smart grids, betere rou-

digitalisering alleen al zorgen voor 20% reductie in emissies (Accenture analysis, 2022; OECD Environmental outlook to 2050, 2012).

Veeteelt

Koeien en ander vee zijn ook niet zo onschuldig als ze lijken en zijn mede verantwoordelijk voor 15% van de uitstoot van broeikasgassen. Ook hier is dus een plan van aanpak nodig. Tegen 2030 zouden we met zijn allen 25% minder vlees en zuivel moeten consumeren en tegen 2050 nog maar de helft van wat er vandaag de dag op ons bord voorgeschoteld wordt. Een grote uitdaging voor de Amerikaanse en Europese vleeseters (zie grafiek 6). Alle inspanningen vanuit vegetarische hoek en vleesvervangers ten spijt, zien we hier nog geen grote revolutie in.

teplanning... Als je weet dat gebouwen wereldwijd 28% van de totale CO₂-uitstoot vertegenwoordigen, dan kunnen technologische systemen die op basis van meteorologische voorspellingen of bezettingsgraad de kantoren verwar-

men, heel wat besparingen opleveren.

Energietransitie en digitalisering gaan hand in hand. In de meest vervuulende sectoren zoals energie, grondstoffen en transport kan de implementatie van

Keuze topics en investeringsbeslissingen

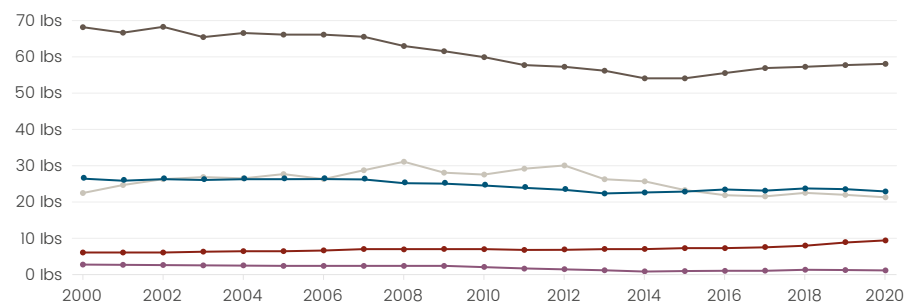
Duurzaamheid is een aandachtspunt voor alle bedrijven en sectoren en dient hoog aangeschreven te staan in elk bedrijfsbeleid. In die zin is duurzaamheid een belangrijk criterium geworden in de keuze van elk aandeel of fonds, ongeacht in welk ander specifiek thema we dit ook kunnen thuisbrengen. In onze keuze van investeringen zullen wij immers ook die bedrijven uitsluiten waarvoor dit niet het geval is, of die in zwaar vervuulende industrieën werkzaam zijn, zoals in deze van de fossiele brandstoffen.

Anderzijds gaan we dieper in op het duurzaamheidsthema via de keuze van bedrijven die een positieve inspanning leveren in het reduceren van broeikas-

Grafiek 6: Consumptie van biefstuk per capita

Bron: OECD

● Verenigde Staten ● Rusland ● Europa ● China ● India

gassen en het streven naar neutraliteit tegen 2050. Uit bovengenoemde oplossingen kan je afleiden dat deze op diverse fronten te vinden zijn, hernieuwbare energie, energie efficiëntie en technologie, elektrische wagens, ...

Actief beheerde fondsen

Een voorbeeld van een dergelijke investering is het Quest Cleantech fonds. Dit fonds investeert in voornamelijk Europese bedrijven die dankzij innovatieve technologieën het verbruik van natuurlijke rijkdommen trachten te reduceren en efficiënter te maken. Zo is het fonds geïnvesteerd voor

- 27% in bedrijven die energie efficiëntie nastreven via onder andere systemen voor isolatie van gebouwen (Steico) of minder brandstofverbruik bij wagens (Melexis)
- 48% in een efficiënter gebruik van grondstoffen zoals afvalbeheer (Waste Management) en water en grondstofbeheer (Arcadis)
- 17% in hernieuwbare energiebronnen zoals Neste (bio fuels) en ABO Wind (windmolens)

Een ander fonds dat ook op dit thema inspeelt is het M&G Global Listed Infrastructure fund dat we reeds in vorige

Focus. Editie in het infrastructuur thema bespraken. Ook hier is de energietransitie een belangrijk aandachtspunt via de investeringen in de infrastructuur die deze energie-wende faciliteert.

Zoals:

1. Hernieuwbare energie en energie veiligheid: Elia, Orsted, Nextera energy
2. Mobiliteitsoplossingen: Enel, Edison International, Ferrovial, Transurban
3. Universele connectiviteit: American Tower, Equinix
4. Water en afvalbeheer: American Water

Beide fondsen hebben bovendien een Towards Sustainability label van Febelfin.

Individuele aandelen

Op het vlak van onze individuele aandelenselectie kunnen we er hieronder ook enkele citeren, die én aan onze Quality Growth principes voldoen, én duurzaamheid hoog in het vaandel dragen.

Air liquide

Als een van de eerste chemische bedrijven die een vrouwelijke bestuurder aan boord nam is deze producent van industriële gassen een voorvechter op gebied van duurzaamheid. Tegen 2025 wil het al een 30% uitstoot reductie beko-

men om tegen 2050 CO² neutraal te zijn. Om zijn energie op lange termijn veilig te stellen heeft het bedrijf proactief lange termijn contracten afgesloten met wind-energie producenten. Dit ligt in lijn met de doelstelling om tegen 2025 70% meer energie te halen uit hernieuwbare elektriciteit. Daarnaast zet het bedrijf sterk in op waterstof als energiebron voor de toekomst. Het werkt nauw samen met de staalsector om de CO² uitstoot van die vervuilende industrie te reduceren door het gebruik van waterstof in plaats van bijvoorbeeld kolen. Air Liquide heeft ook geïnvesteerd in andere technologieën dan waterstof om het klimaat te reduceren. Een van deze technologieën maakt gebruik van bio-methaan, een afvalproduct uit de landbouwsector. Door gebruik te maken van deze alternatieve brandstofbron en met behulp van de 20 bio-methaanproductie eenheden heeft Air Liquide de afgelopen drie jaar 250.000 ton CO² kunnen vermijden.

Ackermans & van Haaren

Deze familiale, Belgische groep investeert via de participatie in DEME, rechtstreeks in het opzetten van windmolens parken en baggerwerken. DEME is wereldwijd een van de marktleiders in offshore windinstallaties die onze duurzame energietransitie mee moeten realiseren. Zowel in het Oosten als in het Westen zijn markten zich meer en meer aan het openen. In Azië wordt de ontwikkeling geleid door Taiwan, Japan en Zuid Korea maar ook Vietnam, Australië, de Filipijnen en India werden er recent warm voor. In het westen heeft de Amerikaanse markt zich geopend aan de oostkust, maar we zien nu ook projecten aan de westkust en in de Golf van Mexico. In Latijns-Amerikaanse markten ontwikkelen zich Brazilië en Colombia. Via de baggeractiviteiten is het bedrijf ook actief in het beschermen van leefgebieden die onder toenemende druk staan ten gevolge van de stijging van de zeespiegel. Verder maakt het bedrijf energie-efficiëntere binnenscheepvaart mogelijk door bestaande rivieren en andere waterlopen vrij te houden of te verdiepen. •

Duurzaamheid is een belangrijk criterium geworden in de keuze van elk aandeel of fonds, ongeacht in welk ander specifiek thema we dit ook kunnen thuisbrengen.

Aards paradijs – Roelant Savery 1622

Disclaimer

Dit is een publicatie van Leo Stevens & Cie, een beursvennootschap vergund door de NBB (Nationale Bank van België).

Deze publicatie mag niet beschouwd worden als 'onderzoek op beleggingsgebied' zoals bedoeld in het koninklijk besluit van 3 juni 2007. Het is een publicitaire mededeling. De wettelijke voorschriften ter bevordering van de onafhankelijkheid van onderzoek op beleggingsgebieden zijn hierop niet van toepassing. Eventuele aanbevelingen zijn niet onderworpen aan een verbod om al voor de verspreiding van onderzoek op beleggingsgebied te onderhandelen.

Deze publicatie mag niet als persoonlijk beleggingsadvies beschouwd worden. Leo Stevens & Cie kan niet garanderen dat de in de publicatie behandelde financiële instrumenten voor u geschikt zijn. Mocht u op basis van deze publicatie overgaan tot een financiële transactie, dan draagt u hier zelf de volledige verantwoordelijkheid voor. Beleggen in financiële instrumenten (zoals aandelen) kan grote risico's inhouden. Alvorens tot een transactie over te gaan, moet een belegger beschikken over de nodige ervaring en kennis om de eventuele risico's die gepaard gaan met de transactie ten volle in te schatten, in staat zijn om deze risico's te dragen waarbij beseft moet worden dat het belegde kapitaal geheel of gedeeltelijk verloren kan gaan.

Medewerkers van Leo Stevens & Cie kunnen vóór de verspreiding van deze aanbevelingen handelen in het financieel instrument.

Eventuele rendementen die in deze publicatie vermeld werden, zijn gerealiseerd geworden in het verleden. Er is geen garantie dat zij ook in de toekomst behaald zullen worden. Men kan evenmin zeker zijn dat de beschreven scenario's, verwachtingen en risico's zullen uitkomen in de realiteit. Zij dienen als indicatief beschouwd te worden. De gegevens die in de publicatie vermeld worden, zijn louter informatief en kunnen aan veranderingen onderhevig zijn. Wisselkoersschommelingen kunnen vooropgestelde resultaten en rendementen beïnvloeden.

De publicatie geeft de analyse weer van de auteur op de vermelde datum. Hoewel de analyse gebaseerd is op volgens de auteur betrouwbare bronnen, kan de correctheid, volledigheid en actualiteit van de gebruikte informatie niet gegarandeerd worden.

Niets in deze publicatie mag gereproduceerd worden zonder de voorafgaande uitdrukkelijke en schriftelijke toestemming van Leo Stevens & Cie. Deze publicatie is onderworpen aan het Belgisch recht en aan de uitsluitende rechtsmacht van de Belgische rechtbanken.

Leo Stevens

PUUR & PERSOONLIJK VERMOGENSBEHEER

Leo Stevens Vermogensbeheer met een pure & persoonlijke missie

Leo Stevens begeleidt u in het beheer van uw vermogen als geen andere financiële instelling in België: puur en persoonlijk.

Schildersstraat 33
2000 Antwerpen
T +32 3 242 03 70
F +32 3 242 03 89

BTW BE0404.496.829
RPR Antwerpen
info@leostevens.com
www.leostevens.com

